

Közép-európai Könyvtár- és Információtudományi Szemle (Central European Library and Information Science Review, CeLISR)

Etikai kódex

A **Central European Library and Information Science Review, CeLISR** (Közép-európai Könyvtár- és Információtudományi Szemle) az Országos Széchényi Könyvtár és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár közös kiadású könyvtár- és információtudományi szakfolyóirata.

A folyóirat negyedévente jelenik meg, **nyílt hozzáférésű (gyémánt)** kiadványként: mind a publikálás, mind a cikkek letöltése ingyenes. A folyóirat nem számít fel a szerzőknek cikkfeldolgozási díjat (Article Processing Charge – APC), benyújtási vagy közzétételi díjat. Az írásokat a CC BY-NC-SA (Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább!) licenc alapján tesszük közé, ennek értelmében a felhasználóknak joguk van a cikkek teljes szövegét másolni és terjeszteni bármilyen módon vagy formában, illetve jogukban áll azt átdolgozni, amennyiben a szerző(ke)t megfelelően feltüntetik, azaz hivatkoznak rá(juk). (A licenchez kapcsolódó további feltételek [itt](#) olvashatók.) A cikkek gyors publikálását online first megjelenés biztosítja.

A CeLISR célja megőrizni és továbbfejleszteni a *Könyvtári Figyelő* és a *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás (TMT)* folyóiratok értékeit. A folyóirat magyar és angol nyelvű közleményeket is közöl, így lehetőséget biztosít a hazai eredmények és jó gyakorlatok nemzetközi láttatására, amellett, hogy tájékoztatást nyújt a könyvtár- és információtudomány globális trendjeiről, valamint a szakmai érdeklődésre számot tartó belföldi és külhoni fejleményekről.

A CeLISR publikálási lehetőséget nyújt a Kárpát-medencében és a diaszpórában élő magyar könyvtárosok számára, valamint törekszik arra, hogy a könyvtár- és információtudomány területén összekapcsolja a közép-európai régióban működő szakembereket.

1. Nyilatkozat a publikálással kapcsolatos etikai alapelvekről

A Central European Library and Information Science Review, CeLISR (Közép-európai Könyvtár- és Információtudományi Szemle, ISSN: 3004-1651 (Online)) az Országos Széchényi Könyvtár és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár közös kiadású, online megjelenő könyvtár- és információtudományi szakfolyóirata.

A folyóirat a *Tanulmányok* rovatban megjelenő írások esetén a kettős vak bíráló (double-blind review) folyamatát alkalmazza. A folyóiratban megjelenő közlemények kiadásához hozzájáruló valamennyi érintett félnek (szerző, főszerkesztő, szaklektorok, kiadók) el kell fogadnia az elvárt erkölcsi magatartásra vonatkozó szabályokat.

Az Etikai Kódex összeállításakor figyelembe vettük a [Publikációs Etikai Bizottság](#) (Committee on Publication Ethics – COPE) Folyóirat-szerkesztők helyes gyakorlatára vonatkozó irányelveit (Best Practice Guidelines for Journal Editors).

2. A közlésre vonatkozó döntések

A folyóirat főszerkesztője dönti el, hogy a publikálásra beküldött közlemények közül melyek kerülnek közlésre a lapban. A *Tanulmányok* rovatba érkező közlemények esetén döntését a szaklektorok által megküldött bírálatokra alapozhatja: ha a két bíráló közül csak az egyik javasolja a közlemény megjelentetését, a főszerkesztő dönthet a közlés mellett vagy ellene. Ebben, ahogy általában más közlemények esetén is, kikérheti a szerkesztőség, illetve a szerkesztőbizottság véleményét.

A főszerkesztő döntéshozatalakor mindenképp a folyóirat szerkesztőbizottsága által megszabott irányelvek, a folyóirat szakmai-tudományos profilja, a hatályos szerzői jogi és egyéb vonatkozó jogszabályok értelmében jár el. Döntésekor figyelembe veheti a plagizálást vizsgáló eszközök és/vagy személyek vonatkozó eredményeit. Döntésének meghozatalához segítséget kérhet a szerkesztőség, a szerkesztőbizottság, illetve a tanácsadó testület egyes tagjaitól, illetve a szaklektoroktól.

3. Esélyegyenlőség

A főszerkesztő minden esetben a szerzők nemére, faji hovatartozására, szexuális irányultságára, vallási meggyőződésére, etnikai származására, állampolgárságára vagy politikai nézeteire való tekintet nélkül értékeli a közlemények szellemi tartalmát.

4. Titoktartás

A főszerkesztő és a szerkesztői munkában érintett egyéb munkatársak semmilyen információt nem adnak tovább a publikálásra beküldött közleménnyel kapcsolatban. Ez alól kivételt képez maga a szerző, a bírálatot végző szaklektorok, illetve a potenciális szaklektorok, a szerkesztésben és közreadásban érintett egyéb tanácsadók, valamint a kiadók.

5. Közzététel és összeférhetetlenség

A beküldött közleményben található, korábban nem publikált információkat a szerkesztőség tagjai nem használhatják fel saját kutatási és publikációs céljaikra, csupán a szerző kifejezett írásbeli hozzájárulásával.

6. A szaklektorok feladatai

6.1. Hozzájárulás a főszerkesztői döntésekhez

A szaklektor segíti a főszerkesztőt a döntéshozatalban, a bírálatban megfogalmazott tanácsaival támogatja a szerzőt a cikke tudományos színvonalának emelésében.

6.2. Hatékonyság

A felkért lektornak ésszerű időn belül nyilatkoznia kell arról, hogy elvállalja-e határidőre az elküldött közlemény értékelésének, szakmai bírálatának az elkészítését. Ha úgy találja, hogy szakmai felkészültsége nem elegendő, avagy nem áll módjában a megszabott határidőre elkészíteni a bírálatot, kötelessége értesíteni a főszerkesztőt.

6.3. Titoktartás

A bírálatra elküldött közleményeket bizalmasan kezelendő dokumentumnak kell tekinteni. Ezeket kizárólag a főszerkesztő engedélyével lehet nyilvánosságra hozni vagy megvitatni másokkal.

6.4. Objektivitás

A véleményezést elfogulatlanul kell végezni. A bírálat kizárólag a tanulmány állításain alapulhat. A szaklektoroknak véleményüket világos érvekkel kell alátámasztaniuk.

6.5. Forrásmegjelölések és hivatkozások

A szaklektoroknak jelezniük kell, ha a szerző nem használja megfelelően a felhasznált forrásokat, vagy figyelmen kívül hagyja a tanulmány témakörében korábban megjelent releváns szakirodalmat. Bármely kijelentést, amely egy már korábban megjelent munkából származó megfigyelést, gondolatmenetet vagy érvet tartalmaz, kísérnie kell a megfelelő hivatkozásnak. A szaklektornak ugyanakkor fel kell hívnia a szerkesztő figyelmét bármely lényegi hasonlóságra vagy átfedésre a vizsgált kézirat és egyéb, általa ismert, korábban már közzétett anyag között.

6.6. Közzététel és összeférhetetlenség

A szakmai bírálat során szerzett információkat a szaklektorok nem használhatják fel személyes céljaikra, valamint jelezni kötelesek, amennyiben tudomásuk van róla, hogy a közlemény szerzőjével, illetve a szerző intézményével összeférhetetlenség merülhet fel.

7. A szerzők kötelességei

7.1. A közlésre vonatkozó irányelvek

A kéziratok befogadásának alapfeltétele a publikációs és etikai irányelvek elfogadása és betartása. Az értelmezések és a következtetések levonása kizárólag tényeken vagy elfogulatlan és logikus bizonyításon alapulhat. A közlemény háttéradatait pontosan kell megadni.

7.2. Eredetiség és plágium

A szerkesztőbizottság az eredetiséget ellenőrzi, amellet a szerzőknek szavatolniuk kell, hogy a közlemény teljes egészében saját, eredeti szellemi alkotásuk. Amennyiben felhasználták mások munkáját, akkor azokat megfelelően hivatkozzák és idézzék. Ha a plagizálás vétsége bizonyosságot nyer, a közlemény visszavonásra kerül.

7.3. Mesterséges intelligencián (MI) alapuló eszközök használata

A mesterséges intelligencián alapuló technológiákat, így például a nagy nyelvi modelleket (Large Language Model – LLM), chatbotokat vagy képkészítő alkalmazásokat nem tekintjük szerzői közreműködőknek. A szerzőnek, ha a benyújtott közlemény elkészítése vagy a közlemény elkészítéséhez vezető kutatása során alkalmazott MI-alapú eszközt, ki kell térnie erre az írása vonatkozó részében, a kutatási módszer ismertetésekor vagy a köszönetnyilvánításban, feltüntetve a használt MI-alapú rendszer nevét és verziószámát. A szerző ugyanúgy felelős az ilyen módon készített tartalmak hitelességéért, elfogulatlanságáért és eredetiségéért, mint a teljes mértékben saját maga által létrehozott tartalmak esetében.

Nem tilos, de a szerzők számára nem javasolt, hogy szövegrészleteiket MI nyelvi eszközökbe (pl. átdolgozási céllal) feltöltsék, mert ez a kézirat egészének vagy részeinek közlés előtti nyilvánosságra kerülését eredményezheti. Javasoljuk, hogy ilyen funkció használatakor a szerző tiltsa meg az alkalmazott programnak, hogy – például a rendszer tanítása céljából – az a feltöltött szöveget megőrizze.

A beküldött közlemény tartalma nem lehet MI-alapú eszközzel generált, kivételt jelenthet, ha – egy az MI-ről szóló tanulmányban – a generált tartalom éppen az ilyen eszközök működésének demonstrálását szolgálja.

MI-vel generált képek engedélyezettek, de a létrehozás módját minden esetben a kép közvetlen környezetében szereplő képaláírásban is jelezni kell.

Illusztrációk, magyarázó ábrák alkalmazása engedélyezett, ilyen esetekben

- a képaláírásban fel kell tüntetni a létrehozás módját,

- az ábra tudományosan megalapozott állítást kell, hogy illusztráljon, nem lehet benne hibás adat, nem lehet félrevezető.

MI-technológián alapuló eszköz a közlemény elkészítése során a következő célokból alkalmazható: helyesírás-ellenőrzés, stilizálás, hivatkozási jegyzék készítése és megformázása. A Szerző ezekben az esetekben is szavatolja a tartalom megalapozottságát és hitelességét, valamint felelős a használt eszközre és magára a használat körülményeire vonatkozó információk — korábban említett módon történő — feltüntetéséért. Az MI-használatra vonatkozó tájékoztatás elmulasztása olyan etikai vétség, amely – a plagizáláshoz hasonlóan — a közlemény visszavonásához vezet.

7.4. Többszörös publikálás

Azonos szövegű és tartalmú közlemény több folyóirathoz való egyidejű benyújtása etikátlan és elfogadhatatlan. Kivételt képezhet az az eset, amikor az eredeti írás a benyújtottétól eltérő nyelven látott napvilágot. Így például a magyar nyelvű változat mellett az angol nyelvű, illetve a megjelent angol nyelvű változat mellett a magyar nyelvű verzió publikálása is hasznos lehet a kutatási eredmények széles körű hozzáférése szempontjából.

7.5. Forráshivatkozás

Az idézett művekre minden esetben szakszerűen kell hivatkozni. A szerzőknek hivatkozniuk kell mindazokra a kiadványokra, amelyek befolyásolták munkájukat.

7.6. Szerzőség

Szerzőként szerepeltetni kell mindazon személyeket, akik érdemben hozzájárultak a közlemény koncepciója kialakításához, a közlemény tervezéséhez és elkészítéséhez, valamint társszerzőként azokat, akik még jelentős mértékben hozzájárultak a mű elkészítéséhez. Közreműködőként meg kell említeni mindazokat, akik részt vettek a kutatási projekt bizonyos lényeges szakaszaiban. A szerzőnek szavatolnia kell, hogy valamennyi jogosult társszerző szerepel a kéziratban, illetve meg kell győződnie arról, hogy a megjelentetésre elfogadott közlemény végső verzióját az összes társszerző megismerhette.

7.7. Közzététel és összeférhetlenség

A szerzőknek minden esetben nyilvánosságra kell hozniuk a kutatás elvégzéséhez kapott pénzügyi támogatások forrásait.